

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2003:49 av Cecilia Carpelan (fp) om stöd till föräldrar för att förbättra barns psykiska hälsa

Föredragande landstingsråd: Birgitta Sevefjord

ÄRENDET

Motionären föreslår att landstinget tillsammans med kommunerna i länet initierar till samspelsträning för föräldrar enligt den s.k. COPE metoden (Community based parent education), en metod som bygger på teorier för social inlärning och beteendemodifikation.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Inom landstingets barn- och ungdomspsykiatriska verksamhet ges i den normala verksamheten föräldrastöd av olika slag för att hjälpa familjer där barnen har beteendeproblem. Det finns flera metoder för hur detta arbete skall bedrivas. Den i motionen beskrivna metodiken har uppenbart förtjänster som bör tas tillvara, men att landstingsfullmäktige skulle ge professionen i uppdrag att använda en enda metod bland alla dem som förekommer kan vara väl värt.

Bilagor

- 1 Motion
- 2 Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

2003-10-14

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 23 februari 2005.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 15 mars 2005.

Vid behandlingen i landstingsstyrelsen yrkades bifall dels till landstingsrådsberedningens förslag, dels till fp-ledamöternas förslag.

Landstingsstyrelsens beslut fattades utan omröstning.

Fp-ledamöterna reserverade sig:

”Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta *att* bifalla motionen.

Community based parent education (COPE) är en metod för samspelsträning mellan föräldrar och förskolebarn. En sådan samspelsträning kan minska förekomsten av beteendeproblematik där DAMP/ADHD ingår med upp till 80%. Programmet genomförs i grupper av föräldrar som träffas en gång i veckan under 10 till 15 veckor. Under träffarna diskuteras lösningar på konkreta problem / situationer.

Landstinget och kommunerna i länet bör initiera att dessa samspelsmetoden COPE införs på flera platser i länet. Familjecentraler kan vara ett lämpligt fora att tillämpa metoden vid. Om beteendeproblematiken minskar skulle det innebära en stor förbättring för berörda familjer och avlasta barn- och ungdomspsykiatrien.”

Ärendet och dess beredning

Cecilia Carpelan (fp) har i en motion (bilaga), väckt den 10 juni 2003 föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* uppdraga åt sjukvården att tillsammans med kommunerna i länet införa samspelsträning för föräldrar (COPE).

Utskottsbehandling

Hälsa- och sjukvårdsutskottet har den 14 oktober 2003, enligt landstingsdirektörens förslag, avgett yttrande (bilaga).

Fp-ledamöterna reserverade sig till förmån för sitt förslag att bifalla motionen.

Bilagor

Motionen

Om föräldrar får samspelsträning kan förekomsten av beteendeproblematik, där DAMP/ADHD ingår, minska med upp till 80 procent. Det visar en genomgång av internationella studier som gjorts av Statens folkhälsoinstitut.

Folkhälsoinstitutet har gått igenom 63 internationella studier om hur barns psykiska hälsa kan påverkas. Flertalet av dessa studier visar på metoder som har gynnsamma effekter för barnen. En av de bäst studerade formerna är samspelsträning för föräldrar med förskolebarn.

Dessa samspelsmetoder kallas Community based parent education (COPE) och används bland annat i Malmö och Linköping. Programmet genomförs oftast i grupper med 10 till 15 föräldrar som träffas två till tre timmar en gång i veckan under 10 till 15 veckor. Diskussioner i föräldrargrupperna utgår från konkreta situationer. Lösningar på den aktuella situationen tas upp och diskuteras.

Även om effekterna av metoden troligen är mindre i Sverige bör samspelsträning införas mer allmänt. Om effekten är att beteendeproblematiken endast minskar med 40 procent är det ett stort steg framåt. Om beteendeproblematiken minskar innebär det positiva effekter för sjukvården bl a med minskad belastning inom barn- och ungdomspsykiatri. Landstinget bör tillsammans med kommunerna i länet initiera att dessa samspelsmetoder (COPE) införs på flera platser i länet. Familjecentraler kan vara ett lämpligt forum för ett sådant arbete.

Landstingsfullmäktige föreslås besluta:

att sjukvården ges i uppdrag att tillsammans med kommunerna i länet införa samspelsträning för föräldrar (COPE).

Stockholm den 10 juni 2003

Cecilia Carpelan

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

Förvaltningens synpunkter

När det gäller s k samspelsträning mellan barn och föräldrar finns det ett antal olika metoder. En av dessa är COPE-metoden som brukar förknippas med Cunningham-gruppen i Kanada. Även om dessa metoder inte är utprovade så att de rekommenderas på sk evidence-baserad grund så är de rimliga att både pröva och vidareutveckla.

Motionärens förslag är viktigt på den punkten att det är angeläget att utveckla olika former av föräldrastöd för att hjälpa familjer där barnen har beteendeproblem och att detta bör ske i samarbete mellan barn- och ungdomspsykiatri, kommunernas socialtjänst och förskolan/skolan. En del av dessa insatser kräver sjukvårdens speciella kunskaper och kan sägas vara former av psykiatrisk behandling medan andra insatser är social eller pedagogisk intervention där sjukvårdens insatser står i bakgrunden och mer blir av konsulterande karaktär.

Att vid nuvarande tidpunkt och i brist på tillräcklig kunskap föreslå en särskild form av samspelsträning för föräldrar före andra former är dock inte rimligt.

Inom BUP-verksamheten i länet har man med intresse följt tillämpningen av COPE i Malmö och Linköping, men i stället valt att utbilda personal i ett annat program, nämligen Parent Training enligt Webster Strattons modell.

Det är stora likheter mellan programmen, men BUP har bedömt Webster Strattons modell som mer lämpad för familjer med barn som har mycket påtagliga beteendeproblem. Grupperna är mindre och man har två gruppledare. Grundprogrammet består av 12 cirkelträffar och detta kan byggas på med ytterligare 10 gånger. Metodiken bygger på teorier för social inlärning och beteendemodifikation, samt i hög grad även på anknytnings- och spelsteori. Att positiva känslor mellan föräldrar och barn underlättas och förstärks ses som en förutsättning för att kunna tillämpa mer pedagogiska och ”uppfostrande” föräldrastراتيجier. Det finns även tilläggsprogram som riktar sig till lärare och till barnen själva.

Alla importerade behandlingsprogram måste dock avpassas till svensk kultur och därför har BUP i samarbete med Lärarhögskolan och Attention utarbetat en egen videofilm som tills vidare används i föräldracirkelna. En svensktextad version av de amerikanska filmerna finns dock inom kort att tillgå och kommer troligen också att användas. Men man följer alltså med intresse COPE-projekten på andra ställen och det är också möjligt att man kommer att integrera delar av denna modell i arbetssättet.

För närvarande ges föräldracirklar vid vissa BUP-mottagningar, bl a Solna, Sollentuna, Täby och Lidingö. Under hösten kommer emellertid ca 45 medarbetare att utbildas till gruppleddare i Parent Training och man avser att inom en snar framtid kunna erbjuda föräldracirklar vid de flesta BUP-enheter.

Motsvarande satsning på Parent training görs också av Stockholms stad där ett 30-tal socialsekreterare, förskollärare och andra lärare i åtta av de 18 stadsdelarna kommer att få utbildning och handledning i att leda föräldragrupper i den egna stadsdelen. Ett visst samarbete med BUP har skett, t ex har i de Stockholm ansvariga psykologerna fått utbildning där. Inom kommunen har man enligt utsago ett mer preventivt angreppssätt, bl a har inbjudan att delta i cirklarna gått ut ganska brett och föräldrarna har själva fått anmäla sig. Inom BUP har man använt metoden på ett mer behandlingsinriktat sätt.

Som framgår av ovanstående pågår alltså omfattande satsningar på den av motionären efterfrågade samspelsträningen, både inom BUP och inom kommunen. Det pågår också utveckling på området och de olika modellerna/verksamheterna kommer att utvärderas allteftersom. Det är alltså för tidigt att rekommendera en enda metod.